

ДМИТРИЙ ГЛУХОВСКИ УТОPIA

Част 10 от „Разкази за родината“

Превод от руски: Васил Велчев, 2017

chitanka.info

Иван Николаевич Антонов мечтаеше някой ден да по-сети Париж.

Антонов много обичаше Франция.

Изобщо за руския човек е присъщо да обича Франция, той го е наследил от съветския човек. Ако сега проведете анкета на улицата по кои от европейските страни веднага трябва да се нанесе ядрен удар, Франция вероятно единствена ще оцелее. Никой няма претенции към Франция. Руският човек някак си ѝ прости за Наполеон, макар че ето, шведите не могат да разчитат на пощада: все някой ще припомни за много по-ранната руско-шведска война. Останало е неприятно чувство.

Работата сигурно е там, че Франция винаги е била за руския човек абсолютна утопия, вълшебна страна, където нищо не е същото както в родината. Където е изискано и учтиво. Където е съблазнително и страстно. Където е стилно и вкусно. Където е свободно. И Жо Дасен.

От мига, в който Иван Николаевич се сдобил със собствен работен кабинет, над креслото му веднага се наместиха две фотографии: Белмондо с револвер и Айфеловата кула през пролетта в доста непристойно за Владивосток черно-бяло изпълнение.

След това тези две фотографии в позлатени рамки мигрираха заедно със собственика си от кабинет в кабинет, от офиса над сауната — в офиса в извънградската цитадела, оттам — в офиса в стъкления бизнес център на територията на пристанището, и след това вече — в офиса в новата административна сграда на губернатора на Приморие. На това място се сдобиха с нов съсед — фотопортрет на президента. Но него Иван Николаевич го окачи, защото беше длъжен по служба, докато Белмондо беше по повеля на сърцето.

Иван Николаевич, естествено, невинаги го бяха наричали така. Невинаги беше пътувал към работното си място, облечен със скъп костюм на изискани райета, в брониран „Ситроен С6“, невинаги се беше здрависвал с министри, невинаги беше летял до Москва в първа класа. Някога и той беше мъничко момченце и го наричаха просто Ваня, а и с по-обидни имена.

После той се зае със спорт, завърза нови запознанства и започнаха да го наричат Бесния, а онези, които по-рано го бяха наричали с обидни имена, набързо си прехапаха езиците. После по

заслуги го изпратиха да отбива десетгодишна присъда в зона със строг режим. Там Бесния изкара училището на живота, няколко пъти беше тежко ранен, научи се да уважава авторитетите, да мисли стратегически и смени прозвището си от Бесния на Белмондо.

Бесния донякъде приличаше на френския актьор от времената на филма *Au bout de souffle*^[1]. На човека, който пръв му подметна за приликата, Бесния за всеки случай първо му счупи ключицата, но после, след като разбра, че „Белмондо“ е просто фамилия, се извини. И така се срасна с новото си име, че скоро почти забрави как го бяха наричали по-рано.

Пак там, край Чита, започна и увлечението му по всичко френско — Жо Дасен, Емануела, Елисейските полета и дори малко по езика — нощем, тайно от другарите си, които биха могли да сметнат това за признак не на изисканост, а на слабост и да нарочат Белмондо за „педераст“.

Франция стана за него еталон за свобода — физическа и метафизическа. Той я заобича като символ. Като образ. Като мечта.

Когато Белмондо излезе на свобода, той реши формално да приключи с престъпното си минало, затова влезе в рибния бизнес. Но от предишните времена запази маниера си на работа и когато някой от бившите му познати дойде при него и го нарече по навик Бесния, след това асистентите на Белмондо го откарваха на безкрайното владивостоковско сметище „Горностай“, прецизно разфасован в найлонови торбички.

Годините минаваха. Сферата на интереси на Белмондо се разширяваше, включвайки в себе си и вноса на автомобили с десен волан от Япония и износа на дървен материал. Настъпи моментът, когато и на него, един от най-уважаваните предприемачи в Приморие, му предложиха да впрегне авторитета си на държавна служба, да постъпи в партията и да стане заместник-губернатор. Така Белмондо отново стана Иван Николаевич — както по паспорт, както в далечното си невинно детство, сякаш бе преминал през обред за пречистване и беше захвърлил, подобно на кобра, смъкнала старата си кожа, всички прозвища и прякори... През същия обред премина и личното досие на Иван Николаевич в областната прокуратура и в местното УВД. Само ФСБ помнеше целия нелек жизнен път на Иван Николаевич, но нали

затова е ФСБ, за да помни всичко за всички и в някои случаи да им го припомня.

След като стана държавен чиновник, Иван Николаевич промени изцяло и външния си вид, отрече се от бурното си минало, накара и другите да го забравят, а ако някой му го напомнеше твърде натрапчиво, то секретарите на Иван Николаевич откарваха въпросния човек на станалото вече легендарно владивостоковско сметище „Горностай“, прецизно разфасован в рекламни найлонови торбички от принадлежащия на Иван Николаевич супермаркет.

Само в едно нещо не се промени Иван Николаевич — в своята франкофония. Старата му любов повлия дори на брака му — той се ожени за обикновена проститутка, която се беше усетила да избере за свой творчески псевдоним носталгичното Емануела и така да изпъкне на фона на всякаквите Снежани, Анжели и Кристини. И едва след като се реши да вдигне сватба, Иван Николаевич уреди на невестата си победа в конкурса „Мис Приморие“ — просто за да не изглежда като идиот в очите на истаблишмънта.

И портретът на вечно младия Жан-Пол Белмондо продължаваше да виси в кабинета му като свидетелство за решимостта на Иван Николаевич да остане верен в душата си на романтичните идеали от младостта си. Защото нали свободата, на която се беше озовал, след като излежа присъдата си, не беше онази абсолютно неземна свобода, която цареше във Франция.

Иван Николаевич служеше както може, на своята муза. Опрости греховете на един непослушен килър, който беше избягал от Антонов в Чуждестранния легион, върна го вкъщи и три пъти седмично се занимаваше с него с развален френски и ръкопашен бой. Събра всичките албуми на Жо Дасен на винилови плочи и дори Мирей Матийо пъ два пъти в неговата сауна по случай юбилеите му.

Но пък в самата Франция прошареният лъв така и не успя да отиде. Отначало не му даваха паспорт, после не му оставаше време от работа, след това не му даваха виза и пак не му даваха виза, и пак не му оставаше време от работа. А пък и географски Владивосток е разположен много по-близо до Патая, отколкото до площад „Пигал“.

Само че Иван Николаевич така и не можа да се раздели с мечтата си един ден все пак да кацне на летище „Шарл дьо Гол“ и да вдъхне с пълни гърди най-чистия френски въздух. И ето че когато досието му

при органите по някакъв вълшебен начин се нулира, сякаш го бяха рестартирали, и когато му връчиха зеления служебен паспорт, в който вече не беше *comme il faut*^[2] възпитаните французи да бият печат за отказ, той се реши.

* * *

— През този уикенд такова... Мисля да отскоча до Париж — сподели той с губернатора, като тайничко глътна един валидол.

— А, лети, гълъбче, лети! От толкова време се каниш — отвърна губернаторът, поглеждайки ласкаво към Иван Николаевич; той беше наясно.

— Вълнувам се — изчерви се Иван Николаевич и избърса плешивото си теме с копринена кърпичка. — Една мечта ми остана... И ето сега... Така де.

— Щастливец си ти — въздъхна губернаторът, откъсна парченце мандарина и го поднесе към белия телефон със златен двуглав орел вместо диск. — А моята вече се изпълни... И ми стана някак скучно.

— Ами така... Губернатор може да се стане само веднъж, а до Париж може да се лети дори всеки петък — ухили се Иван Николаевич и златните му зъби проблеснаха. — Няма да ти стане скучно! Лувърът е там, Сена, кафе-шантани и кестени, Латинският квартал, а може и до Лазурния бряг да се отскочи при момчетата, не е далече...

— А защо само веднъж може да се стане губернатор? — намръщи се губернаторът. — Аз всъщност съм за втори мандат... Разбира се, човек предполага, а Бог разполага — сепна се той, погледна боязливо към белия гербов телефон и му поднесе още едно парче мандарина.

— Някои наливат в чашка хубав френски коняк и му го поднасят — рече шепнешком Антонов, сочейки с поглед кремълския телефон. — Казват, че помага.

— Ти си непоправим франкофон, Белмондо — поклати глава губернаторът. — Добре, заминавай.

Еlegantният „Ситроен С6“ с цвета на провансалска нощ — като на френския президент Саркози — летеше по улиците на Владивосток, през траповете и ямите, в обкръжението на шестлитровите джипове. Патрулните на ГИБДД^[3], които отдалече забелязваха екзотичния автомобил, единствения с лъв волан в царството на колите с десни волани, обикновено отдаваха чест, а други, ако успееха, се криеха в крайпътните храсти, защото знаеха за класовата омраза на Антонов към сътрудниците на милицията. Самият Иван Николаевич, настанен уютно на тапицираната с бяла кожа седалка, решаваше държавни въпроси.

— Предай му, че ще яде дървото! И ако вестничето му още веднъж пише за това, ще му оформим регистрация на „Горностай“ — оправяйки вратовръзката си, обясняваше той на събеседника си по мобилния телефон. — Хайде, че ме търсят по другата линия... Антонов на телефона! Да, същото, с митницата отдавна всичко е уредено. Какъв ти президентски указ? Нищо не знам за такъв. Продължаваме да работим както досега. Какъв спец? Специален представител? На президента? Нека да го минем по най-високата категория, в сауната с момичетата, всичко ще заснемем, ще бъде допълнителен аргумент в преговорите, така де... Да, това е, хайде, че ме търсят по другата линия! Антонов на телефона! Извинявай, миличко, ще летя за Париж. И ако още веднъж се обадиш на този телефон, ще ти оформя регистрация... Хайде, че ме търсят по другата линия, целувам те. Антонов! Да, Александър Петрович! Разбира се! Вече ги прехвърлихме в Индонезия, всичките триста милиона. Не, никой не ни подслушва, всички си получават заплатата от мен, така де... Добре. Добре... Благодаря. Всичко хубаво. Да...

В този момент седящият зад волана легионер скочи върху спирачките и Иван Николаевич, който, естествено, не си беше сложил колана, едва не излетя през предното стъкло.

— Те тук... Аз без малко през тях... А те не помръдват... — започна да обяснява легионерът.

Иван Николаевич напрегна поглед: наред шосето стояха самотно две милиционерски жигулитата и преграждаха пътя на кортежа му. От джиповете върху мокрия от скорошния дъжд асфалт се изсипаха бойците от СОБР^[4], облечени в сиви зимни камуфлажи, и обградиха злощастните катаджии.

— От село ли са, какво? — изненада се Антонов, докато се чудеше да ги накаже ли, или да ги помилва.

Вратичката на жигулата се отвори рязко настрани и към неговия ситроен, без да обръща внимание на напрегнато сумтящите командоси, заситни шкембест човечец с висока фуражка. След него, измъквайки се от крайпътната засада, заподскача телевизионен оператор с бронежилетка, върху която имаше надпис „Дежурна част“.

— Така — рече изчакващо Иван Николаевич.

— Генерал от милицията Попов, началник на ГИБДД МВД на Приморска област. Провеждаме операция „Одисей“ за борба с незаконните сирени. Имате ли разрешение за използването на специални сигнали? — попита той шофьора.

— Тоя е някой нов, сигурно съвсем скоро са го назначили — обърна се шофьорът към Иван Николаевич, без да отговаря на генерала.

Антонов запали аржентинска пура и избарабани с пръсти кратка музикална тема от Жо Дасен върху облегалката от карелска бреза.

— Кого возим? — Попов смело почука с палката си по плътно затъмненото пасажерско стъкло на ситроена.

Операторът от „Дежурна част“ подскочи по-близо и насочи обектива към пасажерската врата. Бойците от СОБР, изпаднали в състояние на когнитивен дисонанс, застинаха в ступор като огромни зайци барабанчици, чиито огромни батерии внезапно са спрели.

Иван Николаевич въздъхна уморено и с тихо, спокойно жужене свали стъклото. Погледна към червендалестата генералска физиономия и каза с добро:

— Влизай в багажника. Ще се повозим.

Иван Николаевич не тръгна да убива генерала, само го постресна малко: закопа го до шията на един пуст плаж и се изпика върху главата на милиционера, за да спазва онзи занапред субординацията. Нареди на репортера да заснеме всичко — за личната му колекция.

— У нас, в Приморие, редът е един за всички — назидателно се изхрани Иван Николаевич, докато си вдигаше ципа.

— Независимо дали си генерал, или не.

* * *

Иван Николаевич седеше съвсем сам във ВИП залата на летището във Владивосток. Останалите пътници ги бяха изгонили оттам, за да не досаждат. Разтворил вестник „Комерсант“, той четеше новините бавно и на глас, понякога се изморяваше и правеше почивка за два пръста уиски. Легионерът, когото Антонов беше взел със себе си за преводач, убиваше времето край прозореца, като размазваше с пръсти блъскащите се в стъклото мухи.

Когато бурята отмина, откараха Антонов с кола до боинга и го въведеха в отделен салон, където за осемте дълги часа полет щеше да разполага с безплатен бар и мила стюардеса, готова на всичко срещу допълнително заплащане.

Но тя, уви, така и не успя да привлече вниманието на Иван Николаевич, а командировъчните на легионера не стигаха. През всичките осем часа Антонов, който от напрежение си прехапа върха на езика, прилежно повтаряше спреженията на френските глаголи от трета група. А когато се измори, накара стюардесата да пусне приготвеното дивиди с филма „Играчка“.

При междинното кацане на Шереметиево Иван Николаевич си поръча жулиени и бордо в опит да се настрои на нужната вълна. Понечи да си поиска жабешки бутчета, но сервитьорът пренебрежително му обясни, че в Париж ще станат по-бързо. Иван Николаевич изслуша внимателно всичко, разби главата на сервитьора в тоалетната чиния, тикна му в джоба банкнота от петстотин евро, изпи си коняка и разгорещен, тръгна да се качва в самолета.

— Е, прощавай, Родино! — чукна се Иван Николаевич със стъклото на илюминатора, зад който се простираха самолетните писти на Внуково. — Кой знае дали ще се видим отново... Та нали към свободата пътувам!

Полетът до френската столица съвсем не беше дълъг — три часа и половина. Но това бяха най-мъчителните часове в живота на Иван Николаевич, откакто — след като излежа десетгодишната си присъда — почука на вратата на първия читински бардак.

— Ходил ли си досега в Париж? — обърна се със светски тон Иван Николаевич към летящия с него Познер, докато си доливаше шампанско.

— Случвало се е — кратко отвърна обиденият Познер.

— А аз за пръв път — стеснително си призна Иван Николаевич.

— Личи си — изкриви лице Познер. И след като помисли, добави: — Повече не мога така. Пуснете ме, моля.

На пръв поглед Франция приличаше на Москва: стъкло и бетон. Вече на летището Иван Николаевич застана нащрек: паспорта му проверяваше набита негърка. Черни, араби и прочее във филма „Играчка“ нямаше.

— А ние където трябва ли долетяхме? — попита строго той легионера.

— Родината на Волтер — увери го онзи, като се оглеждаше крадешком.

— Merci et bienvenue en France^[5] — усмихна се на Антонов негърката.

— Извинявай, че не ти нося банан — върна ѝ усмивката Иван Николаевич. — У! У!

— Може да се обиди — предупреди го легионерът.

— Какво ли пък разбира. Назначили диваци на държавна служба! — промърмори осъдително Антонов.

А и свободният парижки въздух като че ли не се отличаваше особено от московския. Само че преди да си прави изводи, Иван Николаевич реши да даде шанс на Франция.

— Мулен Руж! — нареди той на таксиджията.

През целия път Иван Николаевич се взираше внимателно през сваления прозорец в пълзящите покрай него парижки улици и по лицето му преминаваха сумрачни сенки. Но когато се приближиха до площад „Пигал“, бръчките започнаха да се изглаждат.

— Все пак прилича малко — снизходително резюмира той.

Тикна на шофьора петстотин евро — нямаше дребни — и се отправи към входа на кабарето, като разбута горящите от желание чакащи туристически групи.

— Ей, командире! — обърна се Иван Николаевич към чак неприлично загорелия метрдотел, докато пъхаше в предното му джобче вече познатата банкнота. — Настанни ни на по-хубаво място, за да виждаме добре циците. Току-що се домъкнахме от Русия. Как са момичетата, има ли свежички? — потупа той свойски метрдотела по рамото, като погледна към легионера, за да преведе онзи думите му.

— Je regrette, monsieur, mais vous devez faire la queue, comme tout le monde^[6] — сдържано отвърна метрдотелът.

— Je ne comprends pas!^[7] — намръщи се Иван Николаевич и пръстите му от само себе си се свиха в отдавна забравените — от последния път, когато му бяха отказвали нещо — „рога“.

— Дайте да се наредим на опашката, а? — попита го легионерът.

— Че аз за последно стоях на опашка за затворническа супа! — кипна Белмондо. — Порядките при вас са като в зоната! — озъби се той.

— Сега ще извикат полиция — отбеляза тъжно легионерът.

— А ние ще им извикаме консула! — изрева Иван Николаевич, но по-скоро проформа: все пак повече му се искаше да влезе вътре, отколкото да се бие.

Настанен от отмъстителния метрдотел на най-отдалечената маса, от която танцуващите момичета едва се виждаха, той трупаеше злоба и я мариноваше с шампанско.

— Тия всичките са грозни, нямат цици. — Иван Николаевич отпи Crystal направо от бутилката и се надигна от мястото си. — И не танцуват кой знае как. Да видим как ще са в леглото.

Той тръгна напред — без да се оглежда, неудържимо, като подплаши примрелите при вида на разголените женски гърди японски туристи.

— Искам ей тая, черничката. — Той посочи на охранителя знойна тъмнокожа прима в екзотичен костюм от щраусови пера. — Ей сега ще я оправя. Щом вие самите не можете...

— C'est pas possible, monsieur^[8] — разпери ръце охранителят.

— Je ne comprends pas! — разгорещи се Иван Николаевич.

— Ici, on n'est pas un bordel^[9] — въздъхна охранителят.

И тогава Иван Николаевич постави един стол до сцената и се качи върху него — както обикновено постъпваше в родния стриптийз клуб. Тикна в обсипаните с кристалчета прашки на втрещената прима няколко банкноти от по петстотин евро, подхвана я за най-изразителната извивка и я повлече със себе си.

— Je ne suis pas une pute!^[10] — развика се примата.

— Je ne comprends pas! — искрено се изненада Иван Николаевич.

Белмондо ловко разби бутилка Crystal в главата на дотичалия охранител, после счупи гърлото на една чаша за вино и още десет минути удържаше отбраната, притиснат в ъгъла от превъзхождащите

го сили на дошлата жандармерия. Легионерът, който помнеше, че в тая страна тепърва му предстои да работи, не се намесваше.

Накрая сложиха белезници на Иван Николаевич и го избутаха през тълпата в полицейския микробус.

— Свалете белезниците! Аз съм свободен човек! — крещеше Белмондо окървавен, но непокорен.

А тъмнокожата прима с едва забележима тъга в еленовите си кафяви очи гледаше след него и броеше банкнотите. В полицейския комисариат Иван Николаевич се държеше с достойнство, на всички въпроси отговаряше на руски. Заради това разговорът не вървеше особено.

— Pourquoi avez-vous aggresse la danseuse?^[11] — питаше например следователят.

— Отказвам да говоря, докато тук не пристигне руският консул! — отвърщаше Иван Николаевич.

— Confirmez-vous avoir frappe la personne de securite?^[12] — питаше следователят.

— Имам дипломатически имунитет! — лъжеше Иван Николаевич.

— Comprenez-vous qu'a cause de votre comportement vous serez deporte de la France?^[13] — питаше следователят.

— Какви своеволия ми устройваш тука? — мина от учтив на разговорен руски Иван Николаевич.

Телефонът иззвъня. Следователят вдигна слушалката, избърса челото си с кърпа и се умълча. От говорителя до ухото на Иван Николаевич като жужене на комар се донесе заветното *consul russe*^[14]. Полицаят погледна изкосо Белмондо.

— Сега ще те поставят на колене! — потри ръце онзи. — Научи се, пич, да мислиш с една крачка напред. Още отсега кажи на своите да те обявят за издирване!

— Le consul russe est a Courchevel. Il aide a vos collegues plus riches et ne viendra pas. Quelques choses aves des putes mineures, cocaine et armes a feu, comme d'hab^[15] — спокойно отвърна следователят.

— Братче! Останали са ми още двайсетина хиляди кеш. — Белмондо суетливо бръкна в самото си. — Вземи за спомен, а?

— On n'accepte pas des pot-de-vin ici^[16] — отдръпна се от него следователят.

— Je ne comprends pas — опули се Белмондо, забравил дори за националната си гордост.

— Pas de pot-de-vin! Vous etes en Europe, pas chez vous en Russie^[17] — изсумтя следователят.

— И аз ще направя всичко, което зависи от мен, за да не влезе моята Русия във вашия тъп, надменен Евросъюз! — разгневено извика Иван Николаевич.

* * *

След едно денонощие най-накрая го освободиха — легионерът си спомни от старата си работа телефона на един добър адвокат. Той всъщност се беше специализирал по серийните убийци, но поработваше допълнително и за руските полуофициални лица и африканските вождове в отпуска.

До самото летище след ситроена с цвят на московски смог, в който, по-мрачен и от Бутирка^[18], се друсаше Белмондо, се движеше полицейска кола с включени светлини. Добре, че поне белезниците бяха свалили.

— Слушай, дай поне с двеста, а? — не издържа Белмондо, изморен от примигващите светлини в огледалото за обратно виждане. — Задушно ми е...

— Не може, Иван Николаевич — промърмори легионерът.

— Ограничението е осемдесет.

— Репресират хората, гадовете — процеди злобно Белмондо. — Искам в Родината...

Седнал в просторната седалка в полупразната бизнес класа, Иван Николаевич гледаше с омраза Франция през стъклото на илюминатора.

— И каква ти тук свобода?! Това не бива, онова не бива... — промърмори гръмогласно той, като огледа съседите си в търсене на подкрепа, но погледът му се натъкна единствено на бледия отдръпващ се Познер.

Познер отвори уста, но се замисли за нещо и я затвори.

— Фрааанция... — с отвращение провлече Белмондо. — Пфу, гадост! Не страна, а някаква утопия!

[1] „До последен дъх“ — френска драма от 1960 година на режисьора Жан-Люк Годар с участието на Жан-Пол Белмондо. — Бел.прев. ↑

[2] Както трябва (фр.). — Бел.прев. ↑

[3] Государственная инспекция безопасности дорожного движения (Държавна инспекция за безопасност на пътното движение). — Бел.прев. ↑

[4] Специален отряд за бързо реагиране — Бел.прев. ↑

[5] Благодаря и добре дошли във Франция (фр.). — Бел.прев. ↑

[6] Съжалявам, мосю, но трябва да изчакате на опашката като всички останали (фр.). — Бел.прев. ↑

[7] Не разбирам (фр.). — Бел.прев. ↑

[8] Това е невъзможно, мосю (фр.). — Бел.прев. ↑

[9] Тук не е бордей (фр.). — Бел.прев. ↑

[10] Аз не съм проститутка (фр.)! — Бел.прев. ↑

[11] Защо сте нападнали танцьорката (фр.)? — Бел.прев. ↑

[12] Признавате ли, че сте ударили полицаи (фр.)? — Бел.прев. ↑

[13] Разбирате ли, че заради вашето поведение ще бъдете депортиран от Франция (фр.)? — Бел.прев. ↑

[14] Руски консул (фр.). — Бел.прев. ↑

[15] Руският консул е в Куршевел. Той помага на някои ваши по-богати колеги и няма да дойде. Нещо, свързано с малолетни проститутки, кокаин и огнестрелни оръжия както обикновено (фр.). — Бел.прев. ↑

[16] Тук не вземаме подкупи (фр.). — Бел.прев. ↑

[17] Никакви подкупи! Намирате се в Европа, а не във вашата Русия (фр.). — Бел.прев. ↑

[18] Руска музикална група. — Бел.прев.

Всъщност Бутирка (рус._Бутырка_) е най-големият затвор в Москва (на него е наречена групата, но това в случая е без значение). Очевидно контекстът е убягнал на преводача. — Бел. WizardBGR. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.